

Nr 34

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse i vissa fall från betalningsskyldighet till kronan; given Stockholms slott den 30 december 1954.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sam. B. Norup

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att vissa personer skall befrias från dem åvilande betalningsskyldighet till kronan.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 december 1954.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, anmäler framställningar i fråga om befrielse i vissa fall från betalningsskyldighet till kronan samt anför därvid.

1:o

Genom beslut den 28 februari 1953 ålade domänstyrelsen jägmästaren i Idre revir Gunnar Hilde att till styrelsen inbetala 1 727 kronor 94 öre jämte fem procent årlig ränta därå från den 25 januari 1949 tills betalning skedde på grund av uraktlåtenhet att taga säkerhet för erläggandet av köpeskilling för virke, som i december 1948 utan kontant betalning utlämnats till »A-B» Blybergs industrier, Blyberg, vilket företag den 14 mars 1950 försatts i konkurs. Konkursen avslutades den 10 december 1952 genom slutlig utdelning, varvid de oprioriterade fordringsägarna icke fick sina fordringar täckta till någon del.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av domänstyrelsen med utlåtande den 6 februari 1954 överlämnad skrift anhåller *Hilde* om befrielse från den honom ålagda betalningsskyldigheten. Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande.

Den 11 augusti 1948 bemyndigade domänstyrelsen jägmästaren i Idre revir att försälja ett mindre parti sågat virke till Bergkvists Träsvarveri i Vansbro till angivet lägsta pris. Då priset ej godtogs, erbjöds virket i stället »A-B» Blybergs industrier, som accepterade anbudet. Affären uppgjordes per telefon med ägaren, fabrikören Oscar Wallin. Någon dag senare erhöll Hilde rapport från vederbörande kronojägare, att två lastbilar kommit till sågplatsen vid Storbo för att avhämta virket. Hilde satte sig då genast i förbindelse med Wallin och meddelade att — därest kontant betalning ej erlades — virket ej fick bortforslas utan att säkerhet ställdes. Wallin genmälde, att han skulle betala virket omedelbart och kontant så snart han erhållit faktura. Sedan Hilde genom bank inhämtat upplysning om Wallin, gav han tillstånd till avforslingen och sände omedelbart utlämningsnota å virkespartiet till domänverkets kontor i Falun för fakturering. Den 28 december 1948 utfärdades faktura med angivande av att beloppet, 1 727 kronor 94 öre, skulle erläggas senast den 25 januari 1949. Underrättelse om

förfalldagen synes icke ha tillställts reviret, varför Hilde säger sig icke ha kunnat övervaka, huruvida betalningen fullgjordes. Enligt egen uppgift fick Hilde först efter den 1 november 1949, då fakturan inkassoanmäldes, kännedom om den uteblivna betalningen. Vid denna tidpunkt hade köparens affärsställning försämrats och krav ledde ej till resultat. Wallin med firmorna Blybergs industrier och Mora mekaniska verkstad blev den 14 mars 1950 försatt i konkurs. Den 10 december 1952 avslutades konkurser utan utdelning till oprioriterade borgenärer.

I sin skrift framhåller Hilde, att kronans förlust torde ha kunnat undvikas, om ej kravet mot Wallin blivit avsevärt fördröjt.

Domänstyrelsen har med hänsyn till de vid ifrågavarande virkesaffär förekommande omständigheterna — bl. a. det förhållandet, att kravet mot Wallin blivit fördröjt närmare ett år — funnit starka skäl föreligga för att Hilde bör befrias från förenämnda betalningsskyldighet.

Statskontoret kan icke tillstyrka att Hilde helt befrias från skyldigheten att täcka domänverkets ifrågavarande förlust. Ämbetsverket föreslår för sin del, att Hilde befrias från återstående ersättningsskyldighet, därest han inom viss, av Kungl. Maj:t fastställd tid till kronan inbetalar ett belopp av förslagsvis 350 kronor. För bifall härtill torde riksdagens medverkan vara erforderlig.

Departementschefen

Av utredningen i ärendet framgår, att Hilde icke iakttagit gällande föreskrifter i fråga om skyldigheten att infordra säkerhet vid virkesförsäljningar. De särskilda omständigheterna vid förevarande försäljning, framför allt vad som upplysts angående dröjsmålet med inkasserandet av köpeskillingen, talar emellertid för att Hilde bör befrias från en del av den honom ålagda betalningsskyldigheten. Enligt min mening synes det sålunda skäligt, att Hilde mot erläggande till Kungl. Maj:t och kronan av 350 kronor befrias från skyldigheten att i övrigt täcka den förlust, som åsamkats domänverket genom hans uraktlåtenhet. Beloppet torde bära erläggas inom viss kortare tid, förslagsvis två månader, efter det att statsmakternas beslut i ärendet föreligger. För en sådan avskrivning av kronans fordran bör emellertid riksdagens medgivande inhämtas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att kronans i förevarande framställning angivna fordran för virkesköp, 1 727 kronor 94 öre jämte ränta, må avskrivas under förutsättning, att Hilde till kronan kontant erlägger trehundrafemtio kronor.

2:o

Kronoegendomen 2 mantal Mälby nr 3 och 4 i Västerfärnebo socken var enligt kontrakt den 19 februari 1915 med därå den 12 februari 1931 tecknad transport upplåten på arrende till den 14 mars 1936 åt Gunnar Avelin, numera boende i Vångsta, Dingtuna. Sedan Avelin försatts i konkurs, uppsades arrendet att upphöra den 14 mars 1933. Vid en den 24 augusti samma

är förrättad laga av- och tillträdessyn påsynades brister till ett sammanlagt belopp av 15 889 kronor 90 öre. Beloppet blev sedermera av domänstyrelsen nedsatt till 14 284 kronor 90 öre. Därutöver häftade Avelin i skuld för vissa egendomen påförda utskylder med tillhoppa 482 kronor 52 öre. I konkursen erhöll domänstyrelsen för sin bevakade fordran en utdelning av 172 kronor 4 öre. Genom Siende och Norrbo tingslags häradsrätts dom den 15 april 1935 förpliktades Avelin att till domänstyrelsen utgiva 14 595 kronor 38 öre jämte ränta tills betalning skedde ävensom gottgörelse för rättegångskostnader med sammanlagt 50 kronor 25 öre. I egenskap av borgensmän för Avelins arrende förband sig Einar Karlsson, nu boende under adress Grytnäs, Hedemora, och numera avlidna Alma Pettersson den 9 februari 1935 att vid anfordran till kronan utgiva 14 767 kronor 42 öre jämte fem procent ränta därå från den 24 augusti 1933. Oaktat vid skilda tillfällen, senast i juni 1953, framställda krav har varken Avelin eller hans borgensmän kunnat åstadkomma någon avbetalning å skulden.

I en till domänstyrelsen ingiven, den 31 december 1953 dagtecknad skrift har *Avelin* och hans hustru *Elin Lovisa Avelin* anhållit, att styrelsen måtte vidtaga åtgärder för avskrivning av förenämnda fordran, som med räntor numera vuxit till mer än dubbla beloppet. Avelin, som uppger sig vara f. d. lantbrukare och är född den 18 oktober 1890, har på heder och samvete förklarat sig icke äga andra tillgångar än personlig lösegendom. Avelin har vidare utfäst sig att med bistånd av anhöriga senast två månader efter det att statsmakternas beslut i ärendet föreligger till domänstyrelsen kontant inbetala 500 kronor.

Med utlåtande den 28 januari 1954 har domänstyrelsen underställt ansökningen Kungl. Maj:ts prövning samt därvid överlämnat viss ytterligare utredning. Härav inhämtas beträffande borgensmännen bl. a. följande.

Alma Pettersson avled den 12 juni 1952. Enligt upprättad bouppteckning efterlämnade hon döttrarna Elin Lovisa, gift med gäldenären, och Greta Eugenia, gift med borgensmannen Einar Karlsson. Bouppteckningen uppger en brist av fem kronor 90 öre, varjämte uppgift om nämnda borgensskuld är intagen i bouppteckningen, ehuru skuldbeloppet ej är upptaget bland avgående poster.

Einar Karlsson, som är född den 15 juli 1899, har vid polisutredning uppgivit, att han icke äger mer än personlig lösegendom samt att han sköter lantbruket på den gård, som han bebor och som äges av hustrun.

Landsfiskalen i Siende distrikt har tillstyrkt bifall till makarna Avelins ansökning.

Domänstyrelsen har framhållit, att kronan — med hänsyn till stadgandena i 4 kap. 18 och 19 §§ lagen om boutredning och arvskitte — för sin fordran hos avlidna Alma Pettersson icke kan framställa krav mot dennas dödsbodelägare, Elin Lovisa Avelin och Greta Eugenia Karlsson. Vidare anser styrelsen, att Gunnar Avelins och Einar Karlssons oförmåga att gälda ens någon del av skulden blivit konstaterad genom den i ärendet verkställda utredningen. Vid sådant förhållande finner styrelsen skäl föreligga

att godtaga erbjudandet om en ersättning av 500 kronor såsom full betalning för kronans fordran hos gäldenären och dennes borgensmän, ehuru detta belopp utgör en mycket obetydlig del av skulden, vilken med ränta efter sex procent per den 31 januari 1954 vuxit till 32 471 kronor 53 öre.

Statskontoret har icke något att erinra mot att kronans ifrågavarande fordran efterskänkes på sätt domänstyrelsen föreslagit. Härför torde emellertid krävas riksdagens medgivande.

Departementschefen

I likhet med domänstyrelsen och statskontoret finner jag — med hänsyn till vad i ärendet upplysts rörande gäldenärernas ekonomiska förhållanden — skäligt, att kronans förenämnda fordran avskrivs under förutsättning, att Gunnar Avelin enligt sitt åtagande erlägger 500 kronor till kronan senast två månader efter det att statsmakternas beslut i ärendet föreligger. För avskrivning av återstående del av fordringsbeloppet erfordras riksdagens medgivande. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att kronans i domänstyrelsens framställning angivna fordran å 14 595 kronor 38 öre jämte ränta och rättegångskostnader må avskrivas under förutsättning, att Gunnar Avelin till kronan kontant erlägger femhundra kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Eklund